

Wils(on)bekwaamheid

Afspraken over zorg, behandeling en diensten

Welke zorg, behandeling en diensten u krijgt, bepalen u en wij samen. U geeft uw behoeften en wensen aan en wij geven informatie zodat u kunt kiezen. Als u dat wilt, kan ook uw familie hierbij betrokken worden. En wat gebeurt er wanneer u wilsonbekwaam bent?

Wilsbekwaamheid

Om afspraken te kunnen maken over behandeling of zorg, hebt u informatie nodig. Bijvoorbeeld over wat u kunt verwachten en wat de voor- en nadelen zijn. Iemand is wilsbekwaam als hij deze informatie goed begrijpt en als hij deze informatie kan gebruiken om zelf een goed doordacht besluit te nemen. Iemand die wilsbekwaam is, beslist zelf over wat er met hem mag gebeuren. Ook als anderen dat misschien een onverstandige beslissing vinden.

Rol familie bij wilsbekwame cliënten

Familieleden voelen zich vaak nauw betrokken bij de zorg. Vanuit die betrokkenheid wil men in sommige situaties ook meebeslissen over de zorgverlening. In uw belang gelden daarbij enkele regels.

Het uitgangspunt is en blijft dat u als cliënt bepaalt wat er gebeurt. U behartigt zelf uw eigen belangen. U bepaalt zelf of u bij deze beslissingen familie of anderen betreft. Ook bepaalt u zelf of u wilt dat anderen maar voor u moeten beslissen. Het is dus uw beslissing om een besluit over te laten aan bijvoorbeeld uw kinderen of aan uw arts. Wij zullen dan wel met u bespreken wat er is besloten.

Het omgekeerde is ook mogelijk. U kunt als wilsbekwame cliënt ook aangeven dat anderen, ook al is het bijvoorbeeld uw partner, buiten een beslissing moeten worden gehouden.

Wij moeten ons daar dan aan houden. Gelukkig hoeft de vraag wie het formeel voor het zeggen heeft meestal niet gesteld te worden. In vrijwel alle situaties komen de beslissingen over de zorgverlening tot stand in een goed samenspel tussen u als cliënt, de behandelaar / zorgverlener en uw familie of andere naasten.

Wilsonbekwaamheid

Iemand is wilsonbekwaam als hij niet (meer) in staat is om zelfstandig beslissingen te nemen omdat hij:

- de informatie niet meer kan begrijpen en afwegen;
- niet begrijpt wat de gevolgen van zijn besluit zijn;
- en/of geen besluit kan nemen.

Wilsonbekwaamheid kan kort duren of voor altijd zijn. Iemand kan bijvoorbeeld geen beslissing nemen omdat hij erg in de war is, buiten bewustzijn is of bij zware dementie.

Wilsonbekwaamheid kan ook alleen voor sommige (ingewikkelde) zaken gelden en voor andere dingen niet. Iemand kan bijvoorbeeld niet meer beslissen over een bepaalde behandeling, terwijl hij nog wel duidelijk kan aangeven dat hij geen vis wil eten.

Wilsonbekwaamheid hangt dus af van de situatie en welke beslissing er moet worden genomen.

Soorten opname bij wilsonbekwaamheid

De indicatiecommissie (CIZ) kan een uitspraak doen over uw wilsbekwaamheid. Soms is dit al vóórdat u bij ons komt wonen, soms als u hier al woont. Er zijn drie mogelijkheden:

1. U bent voldoende in staat om zelf een beslissing te nemen en u gaat akkoord met een verhuizing naar een van onze locaties. Beslissingen over behandeling en zorg worden genomen zoals bij alle wilsbekwame cliënten.
2. U bent niet in staat om zelf een adequate beslissing te nemen en u gaat niet akkoord met een verhuizing naar een van onze locaties. U kunt dan alleen onder dwang verhuizen. Dit mag uitsluitend bij een besluit van:
  - de rechter: rechterlijke machtiging;
  - de burgemeester: inbewaringstelling (bij acuut gevaar).Dit is een onvrijwillig verblijf. U wordt beschermd door de Wzd (Wet zorg en dwang).
3. U bent niet in staat om zelf een adequate beslissing te nemen en u maakt ook geen bezwaar tegen een verhuizing naar een van onze locaties. Ook dit is een onvrijwillig verblijf. U wordt beschermd door de Wet Wzd (Wet zorg en dwang).

Vertegenwoordiging zorginhoudelijk

Als u niet meer wilsbekwaam bent, beslist de zorginhoudelijk vertegenwoordiger namens u. In de wet is vastgelegd wie dit kan zijn. Dit is altijd maar één persoon.

1. Als de rechter een curator of mentor benoemde, is deze de wettelijk vertegenwoordiger.
2. Als die er niet is, maar er is een schriftelijk gemachtigde, dan is deze de wettelijk vertegenwoordiger. Een schriftelijk gemachtigde is iemand die door uzelf is aangewezen toen u nog wilsbekwaam was.
3. Als die er ook niet is, is uw echtgenoot, geregistreerd partner of andere levensgezel de wettelijk vertegenwoordiger.
4. Ontbreekt ook die, dan kan één van de volgende familieleden u vertegenwoordigen: uw ouder, kind, broer of zus, grootouder of kleinkind.

Mentor

Soms is het moeilijk om een vertegenwoordiger te vinden: omdat er niemand is of beschikbaar is, omdat degene die in aanmerking komt niet wil of omdat er onenigheid is in de familie.

Ook komt het voor dat genoemde personen het erover eens zijn dat iemand anders de wettelijk vertegenwoordiger dient te zijn (bijvoorbeeld een schoonzus, nicht of goede kennis). In zulke gevallen kan aan de rechter worden gevraagd een mentor te benoemen. Zowel wij als uw familie en andere betrokkenen kunnen aan de rechter zo'n verzoek doen. Een hulpverlener die bij u betrokken is, mag geen mentor worden. Een mentor gaat niet over financiële zaken. Bij het aanvragen van mentorschap heeft de rechter een medische verklaring nodig over uw wilsonbekwaamheid. Deze verklaring mag niet door uw behandelend arts worden opgesteld, maar moet van een onafhankelijk arts komen. Via ons maatschappelijk werk kan dit worden geregeld. Aan zo'n verklaring kunnen kosten verbonden zijn voor de aanvrager. Voor alle duidelijkheid, deze wettelijke vertegenwoordiger behartigt de belangen ten aanzien van zorginhoudelijke zaken. Het is heel goed mogelijk dat er voor andere zaken (financiën, kleding en dergelijke) een ander de contactpersoon is.

Vertegenwoordiging op financieel gebied

Als u uw financiële zaken niet meer zelf wilt of kunt behartigen zijn er verschillende vormen van vertegenwoordiging mogelijk:

1. Machtiging. Dit is iemand die schriftelijk door u is gemachtigd, bijvoorbeeld een familielid.
2. Beschermingsbewind. Dit is iemand die door de rechter is benoemd. Ook dit kan een familielid van u zijn. De bewindvoerder behartigt alleen uw financiële belangen.
3. Curatele. Dit is iemand die door de rechter is benoemd. Zijn taken gaan verder dan het behartigen van uw financiële belangen. Hij mag beslissingen voor u nemen zoals het bepalen van uw woon- en verblijfplaats. Wanneer u een curator hebt, is hij ook uw zorginhoudelijk vertegenwoordiger wanneer u die nodig hebt. Wanneer u onder curatele gesteld bent mag u niet meer zelf beslissen.

Kijk voor meer informatie over Wzd, curatele, bewind en mentorschap op www.rijksoverheid.nl.